

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolci se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju 50% pusta. — Za odgovor je priložiti anekdotko. — Telefon številka 118.

Na dan z resnico!

Ze nekaj mesecev se vrši po slovenskih revijah in zadnje čase tudi po dnevnem časopisu polemika o jugoslovanskem problemu.

Na eni strani stoji celokupno slovensko časopisje in cel slovenski narod, na drugi pa »Napredna Misl«, in njen pisatelj dr. Mihajlo Rostohar. G. Mihajlo Rostohar iz gotovih vzrokov (ali ima »Grazer Tagblatt« tozadevno prav ali ne, o tem nečem soditi) ostro napada jugoslovansko zavest v slovenskem narodu. Ni mu všeč to, kar je napravil naravni stoletni razvoj, kar je bila od nekda težnja slovenskega naroda, kar so nanovo poživile nedosežne zmage bratskih jugoslovanskih vojsk. Ko bi Mihajlo Rostohar malo več prišel v dotiko s slovenskim ljudstvom, bi videl, kako bi ga vsi začudeno gledali in ga smatrali za tujca v slovenskem narodu, ker njegove težnje niso težnje slovenskega naroda, ampak privatni interes skrupuloznega pokrajinskega potrojota.

Dr. Rostohar zahteva, da bi se mu na njegovo pisanje odgovarjalo točko za točko. Ali ima pravico to zahtevati v imenu samega sebe, ko itak nihče ne pritrjuje njegovim nazorom in ko Rostohar sploh ne stoji v nobeni zvezi s slovenskim narodom? Brezdvoma ne, ker sploh niti sam še ni dosedaj nikomur odgovarjal točko za točko izvajanjem drugih, ampak je samo s splošnimi izrazi smešnja hotel pokazati svojo duševno premoč nad celokupnim jugoslovanstvom.

Kakor rečeno, g. Rostohar dosega še ne zasluži debate, vendar splošno zanimanje slovenskega naroda za podrobna vprašanja jugoslovanskega problema dovoljuje nekaj več besed.

Dr. Rostohar je napisal v »Napredni Misl« članek »Na Dan Z Resnico«, ravno tako je pisal na svojo roko v praško »Union« o jugoslovanstvu na Slovenskem. A zadnje dni se je vsled udarcev, ki so križem po njem deževali iz slovenskega dnevnega časopisa razljudili v »Slovenskem Narodu« na dr. Vošnjaka, na dr. Ilesiča in dr. Ušeničnika, ravnotako tudi na »Dan«.

Torej na dan z resnico! Dr. Rostoharjev članek v »Napredni Misl« bi nekako delil na tri dele. Prvi razpravlja o tem, da je nastal v Avstriji z balkanskimi zmagami nov položaj in stavi kot program federalizem. Piše: »Nemci in Mažari se bodo morali kmalu prepričati, da je konec njihovega imperializma; primorani bodo delati politiko spravljivosti — že zdaj se čujejo na obeh straneh glasovi za narodno spravo — ako bodo hoteli živeti kot enakopravni z enakopravnimi v državi. Avstrija se bo morala, ako bo hotela eksistirati, odrediti načelu nemško-mažar-

ske hegemonije in izvesti v svojem okvirju popolno narod. avtonomijo. Dualističen sistem v monarhiji je v današnjem mednarodnem položaju anahronizem in mora v doglednem času pasti...

Na to odgovarjam sledeče: Izvedba federalizma oz. nac. avtonomije, ki bi bila pravična in zadovoljna za vse narode, je sploh nemogoča. (Tozadevno naj prečita g. Rostohar moj članek v 7. šteč. »Preporoda« »Kaj je s trializmom in s federalizmom?« in naj točko za točko premisli in odgovori). Zlasti pa je federalistična oblika, ki bi odgovarjala vsaj povprečno narodnim težnjam in zahtevam Slovencev, absolutno utopična prikazen.

Kaj bi zahtevali kot minimalen slovenski narodni program? Združeno Slovenijo, ki mora obsegati razen Kranjske cel slovenski Štajer z vsemi mesti, celo slovensko Koroško, celo slovensko Primorsko. Kdor bi pristal na to, da tudi najmanjšo slovensko vas izročimo v roke Nemcem, ne da bi za to dobili nadomestila na nemškem ozemlju, je slovenski narodni izdajalec.

Rad bi tudi videl tistega Slovence, ki bi se drznil, celokupnemu narodu v brk, odreči se na vse večne čase Celovcu, Mariboru in našemu tužnemu, a slavnemu Gosposvet-skemu polju. In Trst mora tudi biti naš, ker to je edino morsko okno slovenskega ozemlja.

Ali pa se bo vse to kedaj izpolnilo na podlagi federalizma? Komur se to zdi verjetno, pač pričakuje obilno miloščino.

Zdi se mi odveč govoriti o tem, da bi se dala kedaj potegniti kaka obojestransko zadovoljujoča narodna in upravnja meja med Slovenci in Nemci. Tu si je vsakdo na jasnem. Omenjam le, kaj si stavijo avstrijski Nemci — sedaj po balkanski vojni — kot svoj minimalni politični program glede južne meje. Tozadevno piše dr. Albert Ritter v brošuri »Die Kaiserliche und der Balkan«:

»Nemci morajo (v slučaju udelstvitve federalizma) staviti dve zahtevi, prvič: stare nemške zvezne dežele (Bundesländer) s celim slovenskim ozemljem z Istro imajo tvoriti nerazdelljivo državno enoto, in drugič: v v saki drugi (zvez.) državi imajo Nemci pravico, se naseljevati, obdržati svoj jezik in svojo narodnost in jo gojiti.«

Z ustanovitvijo srbo-hrvaške zvezne države je pisatelj popolnoma zadovoljen. Dalje piše: »Iz nemškega dela Avstrije (Deutschösterreich, v katerem so zapopadeni vsi Slovenci), največje zvezne države, se odpošljejo v skupni parlament samo nemški zastopniki (kot odposlanci večine). S tem bi bil nemški značaj celokupne države popolnoma zagotovljen.«

To je torej minimalni nemški program v slučaju federalizacije Avstroogrske.

Gospod Rostohar, mi Slovenci naj bi bili torej darliven kozel za uredništvo ideje federalizma!

O tem mislim, da tudi ni treba govoriti, da je treba glede federalizma najprej vprašati za mnenje Nemce in Mažare (ker le ti imajo v rokah moč, upravo, armado itd. itd.) in mislim, da ni med nami tako navjega človeka, ki ne bi pričakoval, da bi se mu pri takem vprašanju Nemci in Mažari smejali v zobe.

Ravno mi Slovenci smo najmanj poklicani, potegovati se za trializem ali federalizem. Ta bi izmed vseh jugoslovanov koristil samo Hrvatom, za Slovence bi pa pomenil samomor. Kateri Slovenec se s polno zavestjo svojega početja poteguje za trializem ali federalizem, je narodni izdajalec.

To je tako jasno, da o tem tudi ni treba še kaj več govoriti.

V drugem delu svojega pisanja govori g. Rostohar o tem, da imajo vsi narodi svoj narodni ideal, mi Slovenci pa ga nimamo. Govori, da nečemo delati zase, ampak da se hočemo dati požreti od Hrvatov in Srbov, da hočemo žrtvovati svoj jezik in sprejeti hrvaški, da hočemo zavreči svojo kulturo in sprejeti hrvaško itd.

Kolika nesramnost! Višek nesramnosti v pisanju g. Rostoharja obstoji v tem, da smatra za Jugoslovane dosledno samo Srbe in Hrvate, torej jugoslovanski jezik je srbo-hrvaški, jug. slov. kultura srbohrvaška itd. Kakor hitro pa mu hoče kdo razložiti, da so Jugoslovani Slovenci Hrvati, Srbi in Bolgari, enostavno zamaši ušesa, ker ve, da bi tu moral umolkneti s svojim zdihovaljem o požiranju. Naravnost žalostno pa je, kako si g. Rostohar predstavlja pojem jugoslovanstva. On si misli tako-le: Vse, kar je srbohrvaškega, bo ostalo in se bo vrnilo Slovencem, kar je pa slovenskega, bo liki razirano iz tal. Seveda tu ni pomoči!

Kdor tako govori, je znamenje, da je popolnoma neveden o tem, kako se vrše procesi nacionalnega združenja (v tem oziru naj g. Rostohar preštudira samo združitev Italije in naj potem pove, kateri del Italijanov je zati individualnost vseh drugih italjskih rodov, jim obril vso individualnost in jim vrnil vse svoje, nadalje naj popiše veliko škodo, ki je nastala za Italijane z združenjem) ali pa je znamenje, da dotičnik namenoma dobro ne sliši.

Glede tretjega dela, ki govori o Albaniji in o Srbiji, ne bom dosti govoril, ker je stališče, ki ga v tem oziru zavzamemo Slovenci po vseh časopisih enotno. Omenim samo še to, da če se g. Rostohar boji, da bi se Srbi vsidrali ob albanskem obrežju Jadranskega morja in zaprli pot avstrijski trgovini, da Srbi isto lah-

Demonstracija evropskih velesil pred Črno Goro.

ko store na črnogorski obali jadranskega morja.

Tu se je dal g. Rostohar menda zapeljati nemškemu časopisju.

Torej summa summarum: Gospod dr. Mihajlo Rostohar naj se končno že enkrat jasno izrazi. Ako hoče, da se bo kdo z njim pečal, naj ne govori z gesto človeka, ki vse presliši. Ker hoče iz svojega separatizma delati neke vrste narodno gibanje, bi ga pozival, ko bi ne vedel, da je brezuspešno, da odgovori na sledeče:

1. Dokaže naj vsaj približno verodostojno, da Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari niso bili nekda en narod.
2. Naj se enkrat jasno izreče, zakaj piše vedno, da so Jugoslovani le Hrvati in Srbi.
3. Pove naj določno, kje teko meje jezikovne in narodnostne med Slovenci in Hrvati, med Hrvati in Srbi, med Srbi in Bolgari.
4. Ovrže naj trditve, da je Slovenec, ki se poteguje za federaliza-

cijo Avstrije vedoma narodni izdajalec.

5. Dokaže naj, da bi bilo politično in jezikovno združenje vseh Jugoslovanov za nas Slovence škodljivo.

6. Razloži naj, zakaj smatra vsebino Slovenstva za tako malenkostno in slabo, da bi Slovenstvo brez sledu ostalo v Jugoslovanstvu.

7. Ovrže naj trditve, da bi v slučaju političnega in nacionalnega združenja vseh Jugoslovanov vsak najmanjši del posameznih jugoslovanskih rodov lahko uveljavil vse svoje vrline in vse svoje dobre posebnosti in da bi imel od takega združenja vsak najmanjši del veljansko korist.

8. Pokaže naj, v čim tiči ona velikanska premoč Srbohrvatov nad vsemi ostalimi Jugoslovani v vseh ozirih, tako da bi po njegovem mnenju zatrl absolutno vse, kar imajo Slovenci posebnega in dobrega.

V. F. Brzin.

Namorska demonstracija šesterih velesil.

VELESILE NEENOTNE. NI SE GO-TOVO, KATERE BODO DEMONSTRIRALE. GROZI SE Z DEJANJSKIM NAPADOM.

Celi teden se že ne govori drugega kot o demonstraciji velesil proti neupogljivi Črni Gori, ki se za ta najnovejši baubau nepoklicane pestunje Evrope čisto nič ne meni. Ze so se peli slavospevi avstrijski diplomaciji, češ: vidite, kako je zmazna, saj ne povzroča samo blamaž

temveč tudi čine, ki vzbujajo respekt. Slavili so vladni listi demonstracijo kot velik pozitivni z gloriolo obdani čin avstrijske diplomacije. Poslaniška konferenca, t. j. konferenca onih zastopnikov velesil, ki se imenujejo baubau, je izrekla, da je treba Črni Gori vteptati respekt pred njihovimi sklepi, t. j. pred voljo Evrope.

Volja Evrope! Kakšna je ta volja, pred katero naj imajo Črnogorci

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dolge.)

Pogledal je okrog sebe, in rdeče pobarvane stene so se mu zazdele kakor morje krvi; sekire, ki so visele po njih, so metale bleščeče odseve, in krvnik, stoječ v tem fantastičnem okoliščju, ki si ga je bil uredil po svoji domišljiji, je rasel v ogromnost...

Z neizmernim naporom je dobil Manfred zopet oblast nad seboj. Mignil je tovarišema, naj gresta z njim, ozrl se na mojstra Leduša s pogledom poslednjega priporočila in odhitel iz te proklete hiše...

Mojster Ledu je ostal sam. Skrbno je zatvoril vrata, vrnil se in sedel k ognju. Razgrnil je pepel iznad žrjavice ter vrge nanjo zvežen dračja, tako da je živahen plamen mahoma spet razsvetlil njegovo pošastno svetilko.

S komolci na kolenih in s čeljustjo med dlanmi je zrl krvnik šrepa v iskro prasketanje ognja. Bil je resen in mrkel — kakor po navadi. Zdelo se je, da se ni nič izpremenilo v njem. Samo njegove oči, običajno tope ali krvavkaste, so se lesketale s tistim posebnim bleskom, ki ga dajejo pogledu tihe solze.

V resnici pa se je vršil v dnu njegove duše globok prevrat, ne da bi se ga sam zavedal. Globoko, vsečloveško čuvstvo hvalečnosti se je dvigalo v njem in rastlo kakor žlahten cvet, ki je pogljal na gnojiščju.

Od časa do časa je pomrmral nerazumljive stavke.

»Proketo dobro je vseeno... da človek lahko pogleda v temen kot, ne da bi se dvignil pred njim obraz nesrečnice... in lahko poslušal veter, ki brije v kaminu, ne da bi slišal kričanje umorjenke in lahko gledal vase in poslušal glas svojega lastnega srca...«

Nato, po dolgem molku, je dodal, zasledujoč brez dvoma novo misel:

»Da... kajpak, med zatilnikom in čeljustjo. Ne, prav čudež bi bil.«

In dolgo nato je zamrmral:

»Kljub temu, ne maram, da bi plakal ta mladi mož!«

Krvnik je naglo vstal in začel hoditi počasi semtertja, roke prekrižane na hrbtu.

Mrmral je:

»Glavno vprašanje je, ali more viseti telo obešeno za tilnik in čeljustno kost kot oporni točki, ne da bi se strla vretenica. Treba se je prepričati...«

Obrnil se je proti vratom ter stopil v sosednjo sobo, sveteč si s plamenico.

V kotu te sobe je stalo ob steni nekaj podolgastega in zagrnenega s svilenim zastorom.

Počasi in oprezno je snel krvnik zagrinjalo in odkril zagrneni predmet.

Bilo je popolno človeško okostje.

Obeljeno je bilo prekrasno; manjkala mu ni niti najmanjša koščica. Dolge mesece je bil posvetil mojster Ledu temu delu, ki bi bil osramotil marsikak preparat, ki slovi v anatomskih muzejih. In čudnaško početje je bilo temu možu v veliko zabavo. Nič manjša zabava pa mu ni bilo, proučevati to okostje do najmanjše podrobnosti. Gotovo je, da bi bil mojster Ledu posekal najučenejšega anatoma v poznanju okostja.

Ko je odgrnil svojega kostenjaka, ga je pomotril krvnik s tisto posebno ganjenostjo učenjaka, ki ogleduje svoje mojstersko delo.

Skrbno je obrisal prah, ki se je bil nabral na lobanji in na plečnih kosteh.

Nato je položil prst na vratne vretenice.

»Tole se ne sme zlomiti!« je zagodrnjal.

Potopil se je v dolgo premišljevanje; nato je zamrmral:

»In vendar, videl sem že to! Zgodilo se mi je pri Gašparju Flamcu. Vse življenje se bom spominjal te reči. Bilo je petnajststo desetega, aprila meseca, baš na Monfokonu. Kaj je bil napravil dobri Gašpar, tega sam že več ne vem. Gotovo je, da sem mu dal nekoga lepega apri-

lovega jutra vrv za vrat in ga obesil po vseh pravilih. A kaj se mi je zgodilo? To, da me prime osem minut po obešenju, ko sem že hotel pobrati svoje reči in iti počivat, Nikolaj Bigo, eden izmed mojlih hlapcev, za roko ter krične, bled kakor smrt in sklepetajoč z zobmi: — Mojster, poglejte Gašparja Flamca! Pogledam obešenca in vidim, da ima oči odprte na stečaj, ne tako, kakor se razširijo mrliču, marveč mirne in polne življenja, in tiste oči me gledajo tako posmehljivo. Ko je mrcina videl, da ga gledam, jih je seveda naglo zaprl... Približam se mu in pravim: — »Ohe, ali se nisi preselil na oni svet? Seveda, ni mi odgovoril na to vprašanje. Zlezel sem na lestvo in zapazil tam, da mu vokalni zdrknil do vratu in da visi dobri Gašpar v zraku, hudega pa mu ni, razen, da ne more odpreti ust, ker ga drži vrv za čeljust. Stvar me je presenetila tako zelo, da sem snel uboge hudimana na svojo lastno roko in ga spustil na svobodo...

Krvnik je dodal nato:

»Kar sem storil nehote Gašparju Flamcu, storim lahko hote tudi komu drugemu!«

Zarek ponosa se je zasvetil v očeh mojstra Leduša.

Čutil je, da ima v svojih rokah celo mlado človeško življenje...

In spravil se je na čudno delo. Nad okostnjakom je zabil debel žebelj; na žebelj pa je privezal vrv in napravil zanjko.

Položil je zanjko okrog okostnjakovega vratu.

Nato je zadrnil zanjko tako, da se je oprla z ene strani na spodnjo čeljust, a z druge na zatilno kost.

Potegnil je.

Okostnjak je obvisel.

»Dobro!« je dejal mojster Ledu sam pri sebi. »Mož je v pravi legi! Kaj mi je storiti v tem trenutku? Obesiti se mu moram na noge in potegniti kratko in krepko. Kaj sledi? Ako se stare vratni vretenec, sledi takojšnja smrt. Da, če pa ne potegnem? Če samo storim, kakor da bi potegnil? Vretenec ostane nepoškodovan, in mož lahko visi v tem neprijetnem položaju precej dolgo. Samo da se ne zaduši! Ponovimo še enkrat!«

Več nego desetkrat je ponovil mojster Ledu to svojo grozno vajo.

Snemal je okostje, jemal mu vrv z vratu, natičal mu jo iznova, obešal ga, vadal se vleči za noge, ne da bi res potegnil.

To je delal toliko časa, da se je nazadnje navadil, položiti vrv brez obotovanja in iskanja na pravo mesto.

Takrat se je mojster Ledu široko zarežal.

Z veliko skrbjo je zavil svojega kostenjaka.

In šele zdaj je prišlo mojstru Ledušu na um, da mora tudi spati.

(Dolge.)

respekt? Pet mesecev te volje ni bilo nikjer. Nihče takrat ni protestiral proti temu, da bi postal Skader črnogorska last. V šestem mesecu pa naenkrat: Skader bo Albanski. V trenutku, ko se je zbrala pod utrdbo Skadra črnogorska in srbska armada — je oznanila volja Evrope: »Proč!« Bogve, ali diplomati ne vedo kaj je čast orožja, če že orožje. Najbrže ne, sicer bi ne prišli v tako nepravni čas, kot so prišli. Črna Gora in Srbija, če že drugoga ne, morata smatrati odstop pod častjo svojega orožja, in zato ne moreta ubogati.

Da ju Evropa prisili, je sklenila demonstracijo svojega vojnega brodom, ki naj nažene Črnogorcem strahu. Toda:

Kako naj se izvrši demonstracija?

Ali naj ostane pri tem, da bodo plule vojne ladije vseh barv ob obrežju črnogorskem. Tega se Črnogorci ne bi bali. Kaj storiti? Grozi se in baje se že izvršuje blokada obrežja od Bara do Lješa. Toda tudi to bi ne pomagalo nič — ker Črna Gora dobi živež od drugod. Pomagalo bi edino, da se zasede črnogorsko ozemlje; in res, tudi s tem se grozi. Hočejo zasedi Bar in Ulcinj, zato da imajo potem v roki sredstvo s katerim prisilijo Črno Goro, da zapusti Skader ako ga zavzame, da celo: Avstrija zahteva, da se v tem slučaju Črnogorce in Srbe s silo izžene iz Skadra.

Avstrija grozi z dejanskim napadom.

Dunaj, 3. aprila. »Reichspost« poroča, da je Avstro-Ogrska storila tudi v vojaškem oziru najobsežnejše priprave, ako se Črna Gora ne uda. Cesar je sprejel v avdienci armadnega nadzornika nadvojvodo Fridrika, šefa generalnega štaba Conrad, vojnega ministra Krobatina, pujskega pristajniškega poveljnika Chmeladza in poveljnika domobranske kavalarije Kirchbacha. Vse to je v zvezi s ... pripravi.

Vprašanje nastane sedaj, kaj poroče na to Rusija, ki je izjavila, da hoče sodelovati pri vseh diplomatskih akcijah, na noben način pa ne pri prisilnih korakih, in da si v tem slučaju pridržuje svobodo dejanja.

Rusija tedaj se ne bo udeležila demonstracije, Francija se je tudi drugače ne udeležila kot, da ji da Rusija polno moč, da sme Rusijo zastopati. Rusija seveda ni še odgovorila. Tudi o gibanju angleškega brodoma se še ničesar ne ve.

Ako Avstrija svojo grožnjo izvrši — pride do evropske vojne in tega se angleški Grey boji.

Uradni listi poročajo: Ker obstojajo zelo slabe razmere glede na stanje vojaških čet, se moštvo letnika 1910 predčasno ne bo dovoljeval dopust in se tisti vojski letnika 1910, ki so na dopustu, vpokličejo zopet pod orožje. (Razlaga nepotrebna!)

UTRDBE PRED SKADROM V ROKAH SRBOV.

Veliki Tarabaš pade. Oba sektorja skaderskih utrdb v srbskih rokah.

Med tem ko plove vojno brodom vitezke Evrope proti črnogorskim vodam naskakujejo Srbi in Črnogorci skaderske utrdbе z levjo besnostjo. Brez ozira na žrtve prodirajo in zavzemajo utrdbе za utrdbо. Bijejo se pod geslom Skader ali smrti.

Veliki Tarabaš je zavzet in Turki so se morali umakniti na Mali Tarabaš. Veliki del turške posadke je pribežal v stan generala Ojuroviča in se udal.

Iz korespondence pokoj. prijatelja Ramirova.

Prilobil Hefajstos.

Pod Pohorjem, 2/IV.

Dragi fant!

Počitnic sem se že naučil toliko, da bi imel za enkrat dovolj. Tudi svezega zraka, katerega sem si tako želel, sem že sit, in najrajši bi jo kam popihal. Pa razmisl! Saj veš, te proklete razmere. Včasih sem mislil, da bom faktor razmer, sedaj sem pa prišel do prepričanja, da je človek produkt razmer. Log je moje najljubše domovje. Tu se sprehajam in poslušam harmonijo sfer v naravi. In tako mineva dan za dnem, teden za tednom se izgublja v nemo večnost.

Sedaj berem dr. Slančev brošuro: »Jugoslavlani in morje.« Spis ni nov, temveč ponatis iz »Narodnega dnevnika« iz leta 1910. Delo ima svoje dobre in slabe lastnosti. Kakšen leposloven kritik bi rekel, da je knjiga brez ambicije. Pisatelj je strašno gostobeseden. Povedati hoče vse, kar ve, kar je bral in slišal, in misli, da vse to spada v brošuro: Jugoslavlani in morje. Pri čitanju te

Učinek srbske oblegovalne artilerije, ki strelja s pri Kumanovem Turkom vzletili topovi, je strahovit.

Pet črnogorskih bataljonov stoji blizu mesta in oklep oblegovalec vedno ožji. Naskakovanje oblegovalec je občudovanja vredno. Napredujejo na popolnoma prostem terenu.

Belgrad, 3. aprila. Oficielno poročilo izpred Skadra se glasi: Oba sektorja skaderskih utrdb sta v srbskih rokah. Črnogorci so dospeli 200 metrov pred glavno utrdbо, kjer so se zašanci pod zemljo in pripravljajo generalni napad.

Slovenska zemlja.

Iz Radovljice.

Razburkani valovi so se pri nas po volilnem boju precej pomirili. Le ta ali ona figura, ki je javnosti že znana po junaških činih se vznemirja tu tamo, ter političnega nasprotnika surovo napade. Neki gospod Komedija je izjavil, da se bo potegnil iz naprednih vrst. Bog z njim! Ali misli doseči županstvo in poslansko čast, za katero je toliko na skrivnem gorel, pri klerikalcih? Mā bo vsaj njegov dobri prijatelj in branitelj lahko častital. Klerikalci so pa dose-danega njih betežnega župana, ki je tako nemčur, že siti — torej lepa prilika. Zameril se jim je pa župan, ker je preveč stlen in zopern, tako da ga tudi klerikalna koža več ne prenese. Njegove rovtarske manire so itak že znane celemu svetu, saj se vtika v stvari, katere ga proketo malo brigajo, in se njegov glas, poln surovega humora dostikrat po cellem mestu razlega. V zadnjem času jih je zopet nekaj ujel, o čemer bomo v kratkem prav krepko poročali!

Iz Ptuja.

Zdi se nam, da se naša široka javnost z nami premalo bavi. Slovenci v Ptuju smo v družabnem in narodnem oziru še zelo na slabem. Če ni ravno kakšne veselice, se noben človek ne zmeni, pa vendar bi morali biti v vednem kontaktu s slovensko javnostjo. A tudi izvenptujski Slovenci se za nas premalo zanimajo, v prvi vrsti naši rojaki v Mariboru. Prejšnja leta smo videli še pogostejše tega ali onega med nami, danes pa že skoro nikogar ni več. Mi pač smemo »gor« in puščati tam naš denar pri raznih prireditvah, Mariborčani pa hodijo raje v Lembach. Ne maramo agitirati zase. Pokazati pa hočemo našo malomarnost, ki vlada celo med najbližjimi sosedi. — Zanimivo je, kako v zadnjih časih naši štajercijanci agitirajo za ptujsko kugo »Štajerca«. Ker vedo, da ljudstvo polagoma vendar postaja »Štajercu« tuje, ga dele po žganih in raznih drugih ptujskih beznikih ljudem brezplačno. Da, celo ob nedeljah in praznikih, kadar gredo okoličani od maš, jim ga na cestah bašejo v korbice, žepe itd. Od onih 15.000 iztisov, od katerih trdi »Štajerca«, da jih ima v nakladi, ni tisti ena sedmina res. V Ameriko jih gre — plačanih — kakšnih 100, po okolici pa kvečjemu še 200. Vse ostalo je zastoj in še to se bere le od onih, ki so ptujskemu alkoholu neresljivo ydani. Zato tudi toliko zločinov v ptujski okolici. Zanimivo je tudi vedeti, da vzdržuje ta list naš očka Ornik. Siidmarka itd. Če bi se res mogli Slovenci toliko zbrati, da bi začeli — zlasti mladina — v okolici tudi z besedo — ampak brez hujkanja — vbratiti naše ljudi, bi tudi v politično narodnem oziru kmalu mnogo pridobili. Samo, ne smeli bi se pustiti oplasti po par neuspehih. Z vztrajnostjo

knjige sem se nehote spomnil na svojega učitelja slovenščine. Ta možakar nam je razlagal slovensko protestantsko dobo in pri tem predaval cele ure o organizaciji protestantskih cerkev, si prepal razne odstavitke iz Brockhauisa in tako izpolnil svoje slovenske ure (imeli smo slovenščino dvakrat na teden) s za slovensko literaturo popolnoma irelevantnimi stvarmi.

Brošura ima tri odstavke. V prvem sestavku obravnava gospodarski razvoj v slovenskih deželah, seveda samo v splošnih stavkih. Najvažnejša misel vsega prvega sestavka je: Na Slovenskem imamo vsake dve uri grajščino in farovž. Temu dejstvu se ne bo mogel izogniti niti slovenski narodni gospodar, niti pisatelj psihologije slov. naroda. Grajščini smo plačevali davščine, dajali desetino in delali tlako od Karla Velikega do leta 1848, in bili od nje gmotno in gospodarsko popolnoma odvisni. Farovž pa je zaslužnjil našega kmeta duševno. Zato slovenski človek do najnovejšega časa ni bil zmožen samostojnega koraka; če ga ni oviral grajščak, ga je pa oviral duhovnik. Temu dejstvu imamo pripisati, da nas štejejo med takozvane pasivne narode, to se pravi med narode, ki ne znajo drugega kot hlap-

pa bi sigurno dobili tal sebi in podkopali obstanek renegatskemu štajercijanstvu.

Iz Gradca.

Dobili smo iz Gradca čisto kratak dopis, v katerem nam prijatelj naznanja, da je imel razgovor z gornje štaj. nemškim poslancem radi delazmožnosti štajerskega deželnega zbora. Kar je v tem dopisu, je zelo nerazveselivo in — mislimo, da ne gremo napačno — dobro bi bilo če se že danes začnemo pripravljati za — nove dež. zbor. volitve. Po rešitvi »malega finančnega načrta« bo najbrže nemška večina v dež. odbor na lastno pest rešila par najnujnejših stvari in postavila slovenske klerikalce kategorično pred alternativo, da se ali vkloni, ali pa — razpusti dež. zbor. Ni pa tudi izključeno, da bo zahtevala večina, da se potisne Slovence ob zid in gre — preko njih na dnevni red. Daleč smo jo zavezili in krivde odvratači od dr. Korošca, bi se nam zdel greh. Če pa bi se zgodilo poslednje... Ali ne nastane tu nov položaj? Gotovo! Slovenci bi potem postali čisto brezpravnji. Iz vsega je pač razvidno, da se nam bliža nov, velik politični trenotek našega narodnega življenja. Vprašanje pa je, ali ne najde majhen rod. Če sklepamo po tem, kar vidimo v zadnjih časih, bo najbrže slednje. Mislimo pa da tudi okolnost, da tako slovenski klerikalni časniki, kot nemški krčevito molče, ali pa kadar že morajo, pišejo le z veliko previdnostjo. Za tem pa morda zopet lahko tiče klerikalci z novimi koncesijami napram Nemcem, kajti ne vidi se nam tako nemogoče, da si skušajo s takimi pripomočki svojim volilcem nasproti saj na videz ohraniti — prihodno zmago. Resolucija na belo nedeljo v Mariboru pa bi postala s tem seveda samo — pesek v oči. Bodimo torej pripravljeni na vse slučaje, če ne poginemo v navalu, ki je danes že morda bolj pripravljen, kot se more nam sanjati.

Merezige v Istri.

Die Bulgaren werden und müssen jetzt verlieren und hingerichtet werden. Tako se je izrazil »popravkar« v točki: Merezige v Istri z dne 21. marca 1913. — ko so se sovražnosti spet pričele. Da ni »popravkar« do danes nič vedel, da se je v Marezigah »baje« prispevalo za srbski Rdeči križ, moramo pripisati v dobro njegovemu slabemu spominu, ali pa misliti, da smrdi ta izjava po peklenški laži. Vpoštevaje to dejstvo hočemo biti toliko kulantni, mu povedati, da izraz: — Kaj ti starčki prosijo podpore, ki so prispevali za srbski Rdeči križ? Naj jim da Mandič podporo, ki je poslal v Srbijo celo postelje! Je bil od strani »popravkarja« izstusen v gostilni J. Grimalda v Marezigah v pričo Antona Babiča in Jos. Cerkveniča. Več je »popravkar« rekel in izzival Antona Babiča: Saj ste tudi vi dali eno krono kaj ne? Boljše bi bilo, da bi nabrali za orglje v cerkvi, ne pa pošiljati denar v Srbijo! To je fakt gospod »popravkar«. Altro che § 19. tisk. zakona z dne 9. julija 1894. Več se ne bomo s »popravkarjem« prepirali radi njegovega nepristranskega reševanja nalogov višjih oblasti, pač pa mu moramo dokazati, da niso bile ne 2 ne 3 prošnje odbite, ampak 4 — kar bi se pa vpoštevaje lokalne in ekonomske razmere tukajšnje občine ne smelo pripetiti, ko so v Kopru dobili tako podporo celo taki, ki posedujejo palače — in ni bilo prosto poblati odlok podporne komisije v Pireču (in ne glavarstva) z rekurzom. Iz tega je pač razvidno, da je »popravkar«

čevati, brez vsake lastne iniciative, brez vsake podjetnosti. Temu dejstvu moramo pripisati svojo črtomirsko naravo, da se zaženemo in zoperstavimo, to je obstanemo na pol pota, izvršimo vse samo polovičarsko.

V navedenem dejstvu moramo iskati izvor pristno slovenskim lastnostim kakor klečepazenje, servilizem, pripogibanje hrbtov. Pa vse navedeno še ne izčrpa to zavednega velikega slovarja slovenskega naroda.

Drugi sestavek začnjenja pisatelj s citatom: »Moje truplo zemlji, moje dušo nebesom, moje srce izročam večnemu Rimu.« Ali se ni tako glasilo skozi vsa zgodovino Slovenstva, razven najlepše strani iste luteranske dobe? To je kruta resnica. V tem znamenju se je delalo na Slovenskem in se še dela. Tako je delal škof Hren, v istem smislu Mahnič in Ušenčnik in na ta način se igrata naš vrli Korošec in dični Šusteršič, samo da zadnja dva ne vzameta stvari tako idealno, kakor so to smatrali Hren in Mahnič, ampak zasledujeta predvsem osebne koristi.

In tretji sestavek se začnjenja z vprašanjem: »Zakaj Slovenci nismo ustvarili ob morju velike kulture? Saj dobra pasma smo, pripravna je

g. Babiča — ki mu je bila prošnja odbita — le pošteno vlekel, kar pa ni na noben način dostojno!! Mi vstrajamo pri prejšnjem vprašanju za pojasnilo c. kr. okr. glavarstva v Kopru s pripombo, naj »popravkar« kar nič ne »lopa« uredništvo in javnost na podlagi § 19, kajti s tem ne bje le sebe, ampak tudi svoje bivše boljše kolege. — Sapienti sat!!

Štajersko.

Iz politične službe. Deželni namestnik je prestavil dež. namestniške koncepte praktikante dr. E. Mayerhoferja iz Voitsberga k okr. glavarstvu v Slov. Gradec, dr. F. Hermannia iz Celja v Voitsberg in dr. E. baron pl. Waldstätten k okr. glav. v Celje.

V pruk. Graška »Herbstmesse« je razpisala nagrade za umetniške plakate, po katerih bi se letos imela aranžirati vsakoletna »Herbstmesse« Razpisanih je več nagrad po 200, 150 in 100 K. V oglašil tozadevne vsebine pa je odločno izraženo, da se smejo te konkurence udeležiti izključno le umetniki Nemci. Je to zelo značilno za to prireditev, kajti mi Slovenci posečamo v tisočglavih množicah to prireditev, ne pomislimo pa pri vsem tem, da uprizoritelji pač radi jemljejo slov. naše groše, a nas ne zasmejujejo le kadar to prireditev obiščejo, marveč tudi v slučajih, ko bi trebalo pokazati, da je vsa stvar namenjena splošni privlačni sili v trgov. oziru. Pokazimo na jesen, da poznamo Slovenci tudi vrednost — slovenskega denarja.

Nemci med sabo. Minulo soboto je sklicalo nemškonacionalno društvo za Avstrijo v Gradcu zborovanje. Nastopili so razni govorniki med drugimi tudi dr. posl. Hummer, kojega pa so navzoči Vsenemci izžvižgali. Prišlo je do urnebesnih škandalov in enkrat je morala celo policija priti v dvorano (Steinfelder Bierhalle). Hummer se je med drugim dotaknil tudi Avstro-Albanskega vprašanja in se zaletaval v vlado, češ, da ima premalo energije in da bi bila morala že davno pomesti s. Srbi in Črnogorci. Mož je pa imel pri tem svojem govoru smolo, da so ga je tik njega stoječi časniki mogli slišati. Petčetrturni govor je uglasilo vpitje Vsenemcev skoro popolnoma.

Iz poštne službe. Poštnim asistentom so imenovani I. Evangelist iz Ptuja za Ptuj in Fr. Zmazek iz Maribora za Zidanimost.

Značilno. Dež. poslanec (iz Češke) Nemec dr. Perko je imel pretečeni teden v Ptuju predavanja, ki ga je ptujska renegatska klika številno obiskala in vzela z mogočnim heulanjem na znanje. Značilno je, da se je govorniku zahvalil za njegova izvajanja dr. Plahki, ki je izražal upanje, da bo seme katero je dr. Perko vsadil, rodilo tudi bogate sadove in ga zagotavljalo, da se hočejo ptujski renegate skupno boriti proti dednemu(!) sovragu Nemstva tako na jugu, kot na severu. Prav tako. Čudno se nam je zdi, da ta kristal Nemec — dr. Plahki — vsprejema slovensko klijentelo. »Ja Bauer...« če kdo tako govori, naj najpopreje dokaže, da kot Nemec tudi — slovenskega denarja ne mara.

Klerikalne hranilnice. Zadnjič smo se bavili z našo slov. duhovščino in povedali — kako da podpira nemške denarne zavode. Zadeli smo v živo. Ker pa klerikalci vedno tudi rujejo proti našim zavodom, jim danes objubimo, da navedemo prihodnjič par konkretnih slučajev o slabem stanju njihovih hranilnic. Zvedeli smo n. pr. za slučaj, ko je bil nekemu kmetu posojen denar, ki se ga

tudi kakovost zemlje, pripravno obnebe. Odgovor se glasi: Ker smo bili do najnovejšega časa narod tlačanov, narod nesvobodnih ljudi brez vsakih višjih duševnih in telesnih potreb. Vse kulturne pridobitve, ki so obstojale v naših krajih, ustvarjene od narodov, ki so pred nami posedali te dežele, so bile za nas brezpomembne, ker kmet začne graditi vse iznova. Meščanstva nismo imeli, onega faktorja, ki je bil pri drugih narodnih stvarnik in nositelj omike.

Zato je šel do najnovejšega dobe ves razvoj, vse kulturne pridobitve drugih narodov mimo nas, kakor gre oblak brez sledu, brez efekta.

Pa še jedna misel je, ki se mora pribiti: Vsako potujčevanje je ovira napredka. In potujčevanje obstoji pri nas od 9.—20. stoletja in niti opaziti ni, da bi ga čas omilil. Sedaj tudi razumemo, zakaj imamo na Kranjskem politično življenje bolj inferencirano, bolj razvito, ko v ostalih slovenskih deželah posebno na Koroškem in Štajerskem. Istotako nam daje Kranjska sorazmerno več kulturnih delavcev kot ostale slovenske dežele.

Tako nahajamo v Slancovi brošuri celo vrsto lepih in uvaževanja vrednih misli, ki jih pa vsled pisa-

mu je pa sedaj neusmiljeno iztirjalo, tako, da se je revež komaj rešil bobna. Čemu to, če je toliko denarja v blagajnah?

Sadovi klerikalizma. Iz Celja nam poročajo: Dne 28. marca je prišlo orožništvo v bližini Celja ciganki Ano in Marijo Brandner. Obe sta na naravnost nečuten način goljufali prebivalstvo s tem, da sta pravili lahkovernim, da veste za velik zaklad, ki bi ga rade dvignile, a jim primanjkuje denarja. Drugim zopet sta kazale pisma neke »verne duše v vicah«, v katerih jih ta duša prosi, naj jo rešite iz vic. Babjeverni ljudje so jim dajali tudi za take laži bogate darove, da bi duše iz vic »izcoperale«. V jednom slučaju ste ogoljufale kmeta Hirschmannerja iz Zlatnega kar za 2600 K! V Celju bosta v zaporih okrožnega sodišča lahko premisljevale o — minljivosti denarja.

V Gorici pri Hrastniku je prišlo med delavcem Spitalerjem, njegovim tastom in taščo do krvavega poboja. Spitaler je šel na dom svojih tastov, kjer je bila njegova žena, prosit to, da naj se vrne. Za odgovor ga je vdaril tast z vilami po glavi. Spitaler se je branil tako hudo, da je taščini potni več reber in jo tudi na glavi nevarno ranil.

Žrtév alkohola. V Baharniji pri Konjicah se ga je 60 let stari prevžitkar Mejavšek tako napil, da je domu grede zašel raz ceste v potok in tamkaj utonil.

Dnevni pregled.

Zakaj se Avstrija tako boji za Skader? »Nar. Listy« prinašajo zanimivo vest, da se Avstrija zato tako boji za Skader, ker bi se baje tam v raznih katoliških samostanih našle zelo sumljive listine in razni dokazi, ki bi pokazali razne nakane in špekulacije. Tisti arhivi v Skadru imajo še vse drugačno vsebino nego prizrenski. Ako bi vse tisto prišlo na dan, bi ne bilo posebno prijetno za nekatere gospode, ki sedaj zahtevajo miru.

Garancija za versko in narodno svobodo albanskega prebivalstva zahtevajo evropske velesile od Črne Gore, Črnogorska vlada je odgovorila, da je ta zahteva nepotrebna, ker vsebujejo črnogorski zakoni vse garancije za versko in državljansko svobodo vseh državljanov. Med velesile se šteje tudi Avstrija in ta je pravzaprav garancije zahtevala, ker ona vodi akcijo velesil velike Evrope proti Črni Gori. Če je sedaj pravi čas za podobne akcije, ne vemo. Nekateri so mnenja, da je že prepozno in da bi boljše prišla vsa vleakcija v predpustu do veljave. Ampak da velesile zahtevajo garancije za versko in narodno svobodo albanskega prebivalstva in se posebno avstrijska vlada za take garancije navdušuje, nas navdaja z veseljem. Sedaj vemo, da bode tudi avstrijska vlada upejala doma ne le narodno, temveč tudi versko svobodo. Albanci nam vendar prav pridejo. Na njih je avstrijska vlada spoznala krivice, ki jih sicer sama dela. Tako rahlo, tako ljubeznivo in tako skrbipolno ravnanje za Albanec je res zelo mila stvar. Vlada ne čuti, da se ji nagibljejo vsa srca in so navdušena za njeno pravico.

Cesarska zastava je bila dose-daj v milosti pri vladnih krogih v Avstriji. Menda ja, saj je vendar državna barva simbol državne ideje in navdušenja za njo. Pa časi se izpreminjajo in tudi cesarska zastava postaja državni nevarna zastava. Ko je padlo Drinopolje je našla ta vest silen odmev povsod in izobesile so se v nekem kraju na slovenskem

teljevo gostobesednosti komaj izluščil.

Ni še dolgo temu, ko so slovenski listi ne samo klerikalni ampak tudi napredni živahno povdarjali, da smo Slovenci klerikalni narod par excellence, da vsak kos slovenske grude izdihava krščansko kulturo in sam ne vem kaj vse. Vraga, saj drugače sploh biti ne more. Skozi tisočletje vsake dve uri grajščina in farovž, ki so nas dobri prepirali, in nam privzgojili vse tiste lastnosti, ki jih smatram za vzrok našega slabega stanja. To je dejstvo, ki ga moramo priznati ne ki nas vede do slovečega zaključka: Če hočemo boljše bodočnost slov. naroda, moramo stremeti za tem, da s poštnim delom in smotreno vzgojo odpravimo te slabe lastnosti in si privzgojimo novih boljših in slovenska zemlja dose-daj dom malih nesamostojnih, bo dom silnih samozavestnih. V tem tiči vsa skrivnost slovenskega vprašanja.

Pomudil sem se dalj časa pri Slancovi brošuri. Povedati sem ti hotel par temeljnih misli, ki so važne za ves naš razvoj. Ob priliki ti pošljem brošuro, da se lahko sam prepričaš.

Da si mi zdrav!

Tvoj Ramirov.

Gričar & Mejač, Ljubljana

Prešernova ulica števil. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. — Konfekcija za dame.

Točna postrežba. Solidne cene.

Strahovit boj za Taraboš.

Podrobnosti o zavzetju Taraboša. — Generalni naskok na Skader. — Preobrat v skaderskem vprašanju. — Bolgarsko-rumunski sporazum. — Sazonov odstopi.

Izbranih 200 metalcev bomb.

Berlin, 3. aprila. Kakor poročajo tukajšnji listi, je bil boj za Taraboš strašen. Posameznim srbskim bataljonom je bilo dano povelje, da se more Taraboš zavzeti le, če se uporabi ročnih bomb. Ker pa zahteva ta naloga vse požrtvovalne odločnosti, se je naznanilo, da se ta naloga poverila onim, ki se prostovolj oglasijo. Brez obotavljanja so se oglasili bataljoni, nikakega moza ni bilo, ki bi premišljal. Vseh seveda niso mogli poslati z bombami proti sovražniku, zato je poveljstvo izbralo le 200 najkrepkejših in najodločnejših. Džili so bombe in odšli s preziranjem, zroč smrti v oči. Začeli so plezati čez skale in čeri, ne meneč se za strahovite učinke turških granat, ki so naravnost kosile v njihovih vrstah. Priplezali so do ostrih, silnih železnih žic, ki so bile prerezane v trenutku in s tem dana prosta pot proti turškim vrstam, proti katerim so se ne meneč se za gotovo smrt zatekli junaki in začeli metati bombe v njihove vrste, ki so tudi redčile. Skozi verzele v turških vrstah so udrli oblegovalci, ki so sledili metalcem bomb, katerih malokdo je dočakal plačilo za trud. Malokdo je videl, kako je zaplapolala srbska zastava na taraboških utrdbah.

SKADER. NOVA OJAČENJA OBLEGOVALNE ARMADE.

Dunaj, 3. aprila. Danes so se tu širile vesti, da je Skader padel. Kolkor se ve, Skader še stoji, pač je pa skrajna nevarnost, da pade.

Generalni naskok preložen.

Dunaj, 3. aprila. Došla poročila pravijo, da se je generalni naskok na Skader preložil.

Srbska pomoč.

Rim, 3. aprila. V pristanišče Sv. Iv. Meduanskega je dospelo 16 grških transportnih ladij s 6000 srbskimi vojniki 18 težkimi oblegovalnimi topovi, katere so takoj odvedli pred Skader.

Belgrad, 3. aprila. Zandje čete, ki so bile namenjene za pomoč Črnogorcem pred Skader kot tudi poslednja municija, je dospela na določen kraj. Sedaj se prične bombardiranje na najintenzivnejši način. Upati le, da pade Skader v treh dneh.

VELESILE KUPČUJEJO S ČRNOGORO.

Velesile ponujajo Črnigori za Skader pristanišče Sv. Iv. Meduanskega.

Pariz, 3. aprila. Tukajšnji listi poročajo: velesile so se začele pogajati s Črnogoro glede kompenzacij v skaderskem vprašanju. Posreduje v tem slučaju Francija. Črnigori se ponuja pristanišče Sv. Ivana Meduanskega, če se odpove Skadru. To vprašanje je predmet diplomatskega razmotrivanja pred velesilami.

POSŁANIŠKA REUNIJA NI RAZBITA.

Dunaj, 3. aprila. Vesti, ki so danes krožile, češ, da je poslaniška reunita razbita, so brez vsake podlage. Poslaniška konferenca se je danes zopet sešla in obravnavalo se je vprašanje demonstracije velesil proti Črnigori in predlog Francije glede kompenzacije za Skader.

BOLGARSKO - RUMUNSKI SPOR.

Bolgarija odstopi Silistrijo.

Bukarešt, 3. aprila. Po vestih iz Petrograda je poslaniška konferenca v pondeljek načeloma sklenila, da odstopi Bolgarska Silistrijo Rumuniji. Sedanji silistrijski okraj se poveča za tri kilometre. Razun tega dobi Rumunija ob Črnem morju štirinajst kilometrov zemlje do blizu Kavarne. Rumunija se zaveže, da odkupi vse javne zgradbe v Silistriji in da plača odškodnino Bolgarom, ki se izselijo. Potrjena ta vest še ni.

SAZONOV Odstopi.

Pariz, 3. aprila. Tukajšnji listi poročajo, da odstopi Sazonov; njegov naslednik bo tačasni ruski poslanik v Carigradu Giers, na čigar mesto pride sedanji ruski poslanik v Belgradu Hartwig.

IZ SKUPŠTINE.

Belgrad, 3. aprila. Danes se je skupščina zopet sestala. Pašić se je v daljšem govoru srbskim častnikom in vojakom zahvaljeval za izkazano hrabrost in je izjavil, da bo Srbija v spomin padlim junakom postavila na Kosovem polju hram; ob enem se bo poskrbelo tudi za rodbine ubitih. Prihodnja seja bo 8. aprila.

NOROST MOLOHA.

Dunaj, 3. aprila. Iz krogov nemških poslancev se potrjujejo vesti, da predloži vojna uprava novo vladno predlogo, kjer se zahteva letno 15.000 rekrutov več.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto . K 18.— Cetr let . K 4-50
Pol leta . K 9.— En mesec . K 1-50
V upravnistvu prejemam na mesec K 1-20.
S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto . K 20.— Cetr let . K 5.—
Pol leta . K 10.— En mesec . K 1-70
Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.
Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na naročilo.
Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.
List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.
Upravištvo „DNEVA“.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glavovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Išče se velika nemebljovana soba za takoj. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«.

Kavarna odprta celo noč.
„LEON“
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Dva spretna krojaška pomočnika

za fina dela sprejme Jos. Rojina, Ljubljana, Franca Jožefa cesta števil. 3.

Spretnega krojaškega pomočnika delovodjo

samo za boljše in salonske dela s prav dobro plačo in trajnim mestom sprejme takoj krojaški mojster

Fran Kraigher, Gosposka ulica 5.

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelc 38° C, daje vsak dan nad 30.000 l radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuragiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje, Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava.

Želodčne bolezni hemoroide, telesno zaprtje

lišaj, kožni izpuščaji, kostne rane.
Brezplačno poročam na željo vsakemu, ki trpi na želodcu, slabosti, telesnem zaprtju, zastajanju krvi, kakor tudi na hemoroidah, lišaji, odprtih nogah, vnetju i. t. d. kakor so mnogi bolniki, ki so trpeli leta in leta na teh boleznih, ozdraveli hitro in trajno. Na razpolago je več kot 10.000 priznanih in zahvalnih pism.

Bolniška sestra Klara
Wiesbaden, Walkmühlstrasse 26.

Pozor!

25 kg velepr. kranjske čebule K 1-75
50 " " " " " 3-
prodajam dokler je v zalogi, (imam jo blizu 1500 kg) dovoženo v Ljubljano. Naročila pod »Pridelovalec« na »Prvo anončno pisarno.«

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

Radi prevelike zaloge blaga dajem 20% popusta

vse pomladne najnovejše damske kostume, krila, bluze kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke najmodernejšega kroja.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta števil. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Slavno občinstvo v mestu in na deželi vladno priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako, da si vsakdo lahko izbere.

Fr. Iglič :: Ljubljana ::

Mestni trg 11-12.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

založniki c. kr. priv. južne železnice

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3

priporoča veliko izbiro spomladanskih novosti za gospode in dečke.

Strogo ročni postrežba. Najnižje cene.

Krasni moderni kostumi, obleke, moderne jope in plašči, vrhnja krila, raznovrst. bluze, otročje obleke, bele obleke za birmance v največji izbiro in dobrega okusa priporoča

Modna trgovina P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.